

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ У ФАРМАЦІЇ

Літвінова О. В., Посилкіна О. В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Сьогодні розвиток ринку інтелектуальної власності (ІВ) є однією з ключових умов становлення вітчизняної фармації. **Мета роботи** – аналіз та систематизація методичних підходів до удосконалення системи управління ІВ в фармації.

Методи: дослідження проводилися з використанням наукометричних баз даних, патентного відомства України, ДП «Державний експертний центр», щотижневика «Аптека».

Результати. У сформованих ринкових умовах ефективно використання ІВ є необхідним для забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів фармацевтичного ринку. Комерціалізація об'єктів ІВ – це взаємовигідні дії всіх учасників процесу перетворення результатів інтелектуальної праці у ринковий товар. Основними способами комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності є: використання об'єктів права ІВ у власному виробництві; внесення прав на об'єкти права ІВ до статутного капіталу підприємства; передача (продаж) прав на об'єкти права інтелектуальної власності. Існують наступні види договорів щодо розпоряджання майновими правами ІВ: ліцензійний договір; договір про створення за замовленням і використання об'єкта права ІВ; договір про передання виключних майнових прав ІВ та ін.

Аналіз і систематизація даних літератури виявили, що існує дисбаланс між обсягами створення та комерціалізації нововведень у більшості суб'єктів фармацевтичного ринку, а саме низький відсоток практичного використання і ліцензування запатентованих об'єктів ІВ. Можна виділити кілька ключових факторів успіху комерціалізації ІВ: регулярне проведення патентних досліджень як з метою визначення науково-технічного рівня, так і з метою пошуку потенційних контрагентів за операціями з правами на об'єкти ІВ, нових ринкових пропозицій, формування сталих партнерських зв'язків університетів з вітчизняними фармвиробниками, створення служб комерціалізації ІВ для виведення на ринок новітніх технологій, створення сприятливих умов для наукової праці, в тому числі дієвої системи виплати авторських винагород за використання об'єктів ІВ.

Проведені дослідження також виявили, що до найбільш значущих ризиків в сфері комерціалізації об'єктів ІВ у фармації відноситься втрата патентного захисту. Специфіка фармацевтичного ринку така, що фармацевтична промисловість стикається з серйозними фінансовими проблемами при закінченні патентного захисту блокбастерів. З метою мінімізації ризиків від втрати патентного захисту на ключові препарати фармкомпанії використовують низку стратегій для збільшення терміну охорони активного фармацевтичного інгредієнта (АФІ), подовжуючи стадію комерціалізації фармацевтичної інновації: патентування нових пролонгованих композицій відомої сполуки; патентування нових способів введення відомих АФІ; патентування більш ефективного енантіомера рацемічного препарату; патентування нового способу застосування відомих лікарських засобів; патентування комбінації двох або більше відомих АФІ; патентування поліморфної форми лікарського засобу та ін.

Висновки. Таким чином, використання різних механізмів комерціалізації об'єктів ІВ в фармації дозволяє досягти компаніям безсумнівних конкурентних переваг, забезпечує реалізацію майнових прав розробників, а також комерційні переваги для продовження інноваційної діяльності.